

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Märts 2011

Nr: 27

Elektroniline kuukiri

MTÜ VÕRTSJÄRVE KALANDUSPIIRKOND LIIKMETE ÜLDKOOSOLEK

Toimumisaeg: 15.04.2011

Toimumiskoht: Viljandimaal, Kolga-Jaani vallas, Võrtsjärve külastuskeskuses

15. aprillil 2011.a. kell 14.00 toimub MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond liikmete üldkoosolek. Kavas Võrtsjärve piirkonna kalanduse strateegia muudatused, juhatuse liikmete määramine järgnevas 3 aastaks, aastaaruandega tutvumine ja kinnitamine. Üldkoosolek toimub Viljandimaal, Kolga-Jaani vallas, Võrtsjärve külastuskeskuses.

VÕRTSJÄRVE KÜSIMUSTIK

Ootame kõiki huvilisi oma teadmisi proovile panema ja arvamust avaldama vastates Võrtsjärve temaatilistele küsimustele. Vastajad võiksid hakkama saada spikreid kasutamata. Küsitluse tulemused avaldatakse 12. mail Võrtsjärve konverentsil ja ka meedias.

Küsimustiku leiate siit: <http://www.eformular.com/vortsjarv/vortsjarv.html>

KONVERENTS "MEIE VÕRTSJÄRV"

12. mail 2011 toimub Viljandi Pärimusmuusika aidas konverents "Meie Võrtsjärv". Konverentsi eesmärgiks on Võrtsjärve olukorra, piirkonna majanduslike, ökoloogiliste ja sotsiaalsete protsesside kirjeldamine, trendide määratlemine ning vajalike jätkutegevuste kavandamine.

Konverentsi infoga tutvu lähemalt: <http://www.vortsjarv.ee/konverents>

Konverentsiga on seotud ka mitmed eeltegevused. Nagu näiteks joonistusvõistlus, teemapäevad koolides ja valdades, huvireisid jpm. Vaata lähemalt, mis toimub konverentsi eel: <http://www.vortsjarv.ee/konverents/konverentsieelsed-sundmused>

Osalema on oodatud kõik huvilised!

ALANUD ON KONKURSS "VÕRTSJÄRVE SUVENIIR 2011"

On Sul nobedad näpud ja head ideed, siis oled oodatud osa võtma suveniirikonkursist "Võrtsjärve suveniir 2011"! Konkursile oodatakse suveniire ja/või suveniiride ideid, mis tutvustaksid Võrtsjärve omapära, oleksid originaalsed ja esteetilised ning toodetavad väiketöenduslikes kogustes.

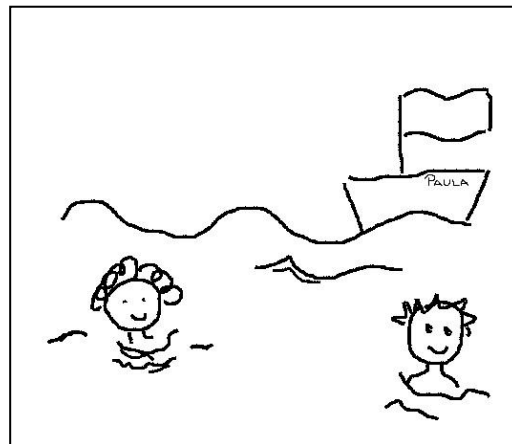
Loe lähemalt konkursi tingimustest: http://www.vortsjarv.ee/files/konkursi_tingimused.pdf

ALGAB ÕPILASTE JOONISTUSVÖISTLUS TEEMAL “MINU VÕRTSJÄRV”

Võrtsjärve Sihtasutus, MTÜ Võrtsjärve Ühendus ja Europe Direct Viljandimaa teabekeskus korraldavad Euroopa päeva puhul 1.–9. klassi õpilastele joonistusvõistluse teemal “Minu Võrtsjärv”, võistlusele oodatakse töid kuni 2. maini.

Korraldajad ootavad joonistusvõistlusele töid, kus autor annaks edasi oma mõtteid, tundeid, mälestusi, kogemusi, fantaasiat või muud, mis on seotud Võrtsjärvega.

„Näiteks võib joonistada kaunist suvepäevast Võrtsjärve ääres või kalalkäigust järvele või hoopis kujutada ette, milline võiks Võrtsjärv ja selle ümbrus välja näha kümne aasta pärast,“ ütles Viljandi maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist Katrin Reimo. „Autor võib aga käsitleda ka Võrtsjärve hoidmist ja kaitsmist või anda edasi oma nägemust järve veepealsest või veealusest maailmast. Sellel teemal saab kahtlemata läheneda väga mitme nurga alt,“ lisis ta.

Joonistus: Kertu Kikkas

Joonistusvõistlusele on oodatud osalema 1.–9. klassi õpilased. Töid hinnatakse kahes vanuseastmes: 1.–4. klass ning 5.–9. klass. Piiranguid tööde formaadi või teostamise tehnika osas ei ole.

Joonistused tuleks tuua tähtajaks Viljandi maavalitsusse või saata need hiljemalt esmaspäevaks, 2. maiks märgusõna all “ED joonistusvõistlus 2011” aadressil: Viljandi Maavalitsus, Europe Direct Viljandimaa teabekeskus, Vabaduse plats 2, 71020 Viljandi.

Töö pöördle tuleks lisada autori nimi, kool ja klass ning juhendaja nimi.

Tublimatele joonistajatele, kes kuulutatakse välja 10. mail kell 14.00 Europe Direct Viljandimaa teabekeskuses, on auhinnaks raamatupoe kinkekaardid ja erinevad Euroopa Liidu sümbollikaga meened.

Katrin Reimo sõnul tingis seekordse teemavaliku asjaolu, et 2010. aastal saatis Võrtsjärve edu konkursil “European Destinations of Excellence” („Euroopa suurepärased turismisihtkohad“), mille eesmärk on edendada säästlikku turismi kogu Euroopa Liidus ja kandidaatriikides. Samuti haakub

see tänavuse Euroopa vabatahtliku tegevuse aastaga, sest suur osa tööst, mis järve ümbruse korrastamiseks on tehtud, on toimunud ühiskondlikus korras ja vabatahtlike abistajate toel.

„Korraldame seekordset joonistusvõistlust koostöös Võrtsjärve Sihtasutusega ning see on ühtlasi üheks ettevõtmiseks pikas tegevuste reas, mis on seotud 12. mail Viljandis Pärimusmuusika Aidas peetava konverentsiga “Meie Võrtsjärv”,“ lisas Katrin Reimo.

Joonistusvõistluse parematest töödest koostatakse näitus, mis pannakse Võrtsjärve konverentsi ajaks üles Pärimusmuusika Aidas. Hiljem saab näitust vaadata Viljandi maavalitsuse ruumides.

Lähem teave:

Katrin Reimo

Viljandi maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna peaspetsialist

tel 433 0428

katrin.reimo@viljandimaa.ee

KALANDUSVÕRGUSTIK: Argumenteeritud vastuskirja koostamine

Toimumisaeg: 07.04.2011–08.04.2011

Toimumiskoht: Kuremaa ujula, Kuremaa, Jõgeva vald, Jõgevamaa

Sihtgrupp: Harjumaa, Virumaa, Peipsi ja Võrtsjärve tegevusgruppide hindamiskomisjoni liikmed ja juhatuse liikmed ning tegevjuhid

Kalandusvõrgutiku üksus koostöös Põllumajandusministeerium, Pria ja Ernst&Young'iga korraldavad koolituse "Argumenteeritud vastuskirja koostamine" Koolituse eesmärgiks on kalandustegevusgruppide toetamine projektide negatiivsete otsuste põhjendamisel motiveeritud vastuskirja koostamisel ja vaiete vastamisel. Koolituse tulemiks oleks tegevusgrupi hindamiskomisjoni - ja juhatuse liikmete oskus argumenteeritult põhjendada "Ei " vastuse saanud taotlusi ja lahendada vaideid.

Koolitus on kahe päevane ning toimub Kuremaal. Vaata lisaks www.kuremaaujula.ee

Ürituse korraldamine on toetatud Kalandusfondi 2007-2013 tehnilise abi vahenditest. Üritus on registreeritud osalejatele tasuta.

Täpsemat infot ja päevakava leiab siit: <http://maainfo.ee/index.php?id=1032&page=3394&>

2011. aasta märtsis MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkonna juhatuse poolt kinnitatud taotlused:

Tegevussuund 3 Kalandusega seotud turismi arendamine ja rannakülade taaselustamine

- OÜ Endu-Inni – projekt „Järveveere puhkekeskusele aerupaatide ja päästevestide muretsemine“, taotletav summa 1908.27 EUR

Tegevussuund 4 Tegevuste mitmekesistamine

- OÜ Endu-Inni – projekt „Järveveere puhkekeskuse köögi sisustamine vajalike seadmetega“, taotletav summa 6818.12 EUR

Tegevussuund 2 Kalandustoodete töötlemine ja otseturustamine

- FIE Aivar Kärp – projekt „Turustamine tootjalt otse tarbijale“ (kala töötlemiseks vajaliku ehitise ehitamine ehk välikööök), taotletav summa 9149.59 EUR

Mitte kinnitada järgmised projektitaotlused (kõige vähem punkte saanud) seoses vahendite puudumisega

- OÜ MP Invest – projekt „Puhkealale karavaniparkla, mänguväljaku, välikäimla ja –dušši rajamine ning kuue aerupaadi ja ühe ujuvsauna soetamine“ taotletav summa 59 715.90 EUR

Õhne jõe ääres taastatakse suveks ajalooline mõisahärra matkarada

Mittetulundusühing Suislepa Külaliikumine taastab projektiraha abil Õhne jõe paisjärve ääres matkaraja, kus omal ajal jalutas kohalik mõisnik.

«Räägitakse, et selle raja ääres asuval talul oli kombeks värskelt lüpstud piima jõkke suubuva oja otsas jahutada. Mõisnikul oli sealsamas pink, kus ta käis istumas ja talurahvaga maailma asju arutamas,» kõneles mittetulundusühingu Suislepa Külaliikumine eestvedaja Artur Grossthal.

Rajatav 1,1-kilomeetrine matkarada kulgeb Suislepa ujumiskoha lähistelt mööda jõeäärt 650 meetrit kirjeldatud oja nurgani. Ajalooline pink taastatakse ja rajatakse väike terrassinurk. Sealt keerab rada metsa ja viib tagasi mõisapere kabelimäele staadioninurka.

«Vaiad on maas, peale tuleb 70 sentimeetri laiune laudadest tee, piirdeks paneme nõõri,» rääkis külaliikumise eestvedaja. «Esialgul lootsime lauad talveks peale saada, aga paraku tööd venivad, sest ehitaja ei saanud põllumajanduse registrite ja informatsiooni ametilt raha nii kiiresti, kui lootis.»

Kevadine suurvesi ujutab jõeäärse ala üle ning lammimetsa alust võib tol ajal kõrvutada Soomaaga. Juuni algul, kui vesi alanema hakkab, on laudteel Artur Grossthal kirjeldest mööda eriti hea jalutada, sest vaatepilt on vägev. Töö venimise tõttu seal seda lusti tänavu siiski ei ole.

Et Suislepa mõisapere sõbrustas Vene tsaaririigi sõjaministri Barclay de Tollyga, kellel oli Jõgevestel valdusi, siis peetakse võimalikuks, et seegi kuulus mees on Ohne jõe äärde oma jalajälgi jätnud.

Sama projekti abiga valmib staadioni lähedal korvpalliväljak. Põrand on juba olemas ja varsti peaks sellele tulema ümber aed. Kokku saadakse põllumajanduse registrite ja informatsiooni ametilt (PRIA) matkaraja ja korvpalliväljaku jaoks 57 520 eurot, mis jaguneb objektide vahel võrdselt.

Hilissügisel hakkas Artur Grossthal taastama külas asuvat veskit. PRIA-lt sai ta selleks Suislepa külaliikumisele samuti ligi 60 000 eurot.

Esimesed ülestähendused mõisale kuulunud hoone kohta pärinevad 1832. aastast. Eesti Vabariik riigistas veski ning 1936. aastal võttis üks mees selle rendile, tegi korda, pani tiivad külge ja jahvatas vilja. Vene ajal jäi veski Grossthal sõnutsi laokile ja üks sein lagunes. Õnneks lasi kolhoos sinna 1988. aastal telliskive laduda ja krohvikihhi peale panna.

Tänavu on kavas teha projektirahaga korda hoone seinad ja need krohvida, panna uued talad ja aknad. Järgmise projektiga küsitakse raha ajaloolise, tagurpidi paati sümboliseeriva katuse taastamiseks. Maja loodetakse viimaks näha sellisena, nagu see oli sada aastat tagasi: kuppelkatuse ja tiibadega.

«Plaanime veskisse teha kohviku ja rajada maja ümber terrassi,» kõneles Artur Grossthal. Veski tipust avaneb tema sõnutsi suurepärase vaade kaunile Suislepa mõisale ning teises küljes laiuvatele heinamaadele ja viljapõldudele.

Matkaraja projektis vajaliku omaosaluse tasub vald.

Reporter: Egon Valdaru

Allikas: <http://www.sakala.ajaleht.ee/?id=401945>

Kalurid otsustasid klaasangerja kasuks

30.03.2011

Võrtsjärve kalurid on otsustanud varasematel aastatel järve lastud eelkasvatatud noorkalade asemel tänavu asustamiseks tuua klaasangerjamaime.

«Meil on suur tahtmine lasta järve klaasangerjaid, sest ettekasvatatud noorkalade asustamine ei ole andnud tulu,» ütles mittetulundusühingu Võrtsjärve Kalanduspiirkond juhatuse liige Leo Aasa. «Kuigi teadlased on teinud arvutusi, et ettekasvatatud angerjaid peaks rohkem ellu jääma ja nad tulevad kiiremini püüki, näitab tegelik elu, et kala järves ei ole.»

Leo Aasa sõnul on kalurid arvamusel, et Võrtsjärve lastud noorkalad rändavad veekogust välja või surevad.

«Nad on harjunud basseinis kunstlikult süüa saama ja tulevad toitu otsima veepinnale,» oletas Leo Aasa. «Pärast ettekasvatatud kalade järve laskmist on kajakad neid mitu päeva toiduks noppinud.»

Pildil: Leo Aasa; Foto: Elmo Riig

Peale selle, et eelkasvatatud angerjad langevad lindude ja röövkalade saagiks, võivad nad kalurite meelest lihtsalt nälga surra.

«Angerjamaim on ju nagu metsloomgi: olles harjunud, et sööt tuleb iga päev ühel kellaajal koju kätte, ei oska ta seda pärast järve laskmist ise otsida,» edastas Leo Aasa kalameeste arvamust.

Seda, et angerjate instinktid on rikutud, näitab tema väitel ka tõik, et need kalad ei oska enam õigel ajal nutta magama pugeda. Kalurid on leidnud talvel kalda äärest jäässe külmunud kalu ning tõmbavad praegugi välja võrkudele lebama jäänud angerjaid.

«Tegelikult peaksid nad mudas magama ja ronima sealt välja alles siis, kui veetemperatuur on tõusnud seitsme-kaheksa soojakraadini,» nentis Aasa. Ta tõdes, et nõukogude ajal, kui järve asustati klaasangerjaid, selliseid nähtusi nii suures ulatuses ei ilmnenu.

Kalurite esindaja lisis, et klaasangerjate asustamise puhul jäävad ära ka kahtlused, et eelkasvatatud kalad võidakse kasvanduses sortida ning järve jõuavad kehvemad isendid.

«Klaasangerja puhul pole kellelgi midagi vaielda: meieni jõuavad tellitud kilogrammid, mis lastakse järve valikut tegemata,» ütles ta.

Hanke võitis inglane

Kui varasematel aastatel on angerjate Võrtsjärve asustamist korraldanud keskkonnaministeerium, siis tänavu läks see õigus mittetulundusühingule Võrtsjärve Kalanduspiirkond.

Aasta algul kuulutas ühing välja 134 150 euro suuruse klaasangerja müügi ja Eestisse toimetamise hanke. Selle summa maksid angerja asustamiseks püügiõiguse tasuna keskkonnainvesteeringute keskuse eelarvesse Võrtsjärve kalurid.

Hanke tingimuste järgi peab tarnija tooma Eestisse elusad klaasangerjamaimud ning andma need tellijale Tartu lennujaamas või Võrtsjärve kalanduspiirkonna kontoris.

21. veebruariks, kui hanke dokumendid avati, oli pakkumisi kolm. Välja valiti Suurbritannia firma UK Glass Eels, kes lubas nimetatud summa eest Eestisse tuua kõige suurema koguse maime: 206,5 kilogrammi, kus on keskmiselt 3300 klaasangerjat kilo kohta.

Hankes osales ka kaks Eesti firmat, kuid nemad võitjaks ei tulnud.

«Tähtis nüanss on seegi, et Inglismaalt tuuakse klaasangerjamaimud sealse lennukiga Tartusse, kuhu kalurid neile bussidega vastu lähevad,» kõneles Leo Aasa. Nõnda peaksid termokastidesse pakitud kalahakatised jõudma sihtkohta piisavalt kiiresti, vältimaks nende suremist.

«Väidetakse, et nõukogude ajal toodi Võrtsjärve suur kogus klaasangerjaid ja seepärast oli ka saak suurem. Ometi olen oma silmaga näinud, kuidas miljonilised või kahemiljonilised maimude portsud jõudsid siia nii, et 60 protsenti oli surnud,» nentis Leo Aasa.

«Vene ajal toodi laadung ju kõigepealt Moskva lennuväljale ning veeti siis läbi Ukraina, Leedu ja Läti Eestisse. Ükskord tuli lasta ellujäänud klaasangerjad Ülemiste järve, sest Valmani poleks nad vastu pidanud.»

Kalurite esindaja tõdes, et tänavuse töö tähtjaks on määratud 30. aprill, kuid kevade venides võib juhtuda, et jää pole selleks ajaks Võrtsjärvelt veel läinud. «Sõlmisime kokkuleppe anda kohe, kui järv jääst vabaneb, tarnijale teada, et ta võib hakata maime pakkima.»

Aasa sõnul viiakse klaasangerjad paatidega järvele ja lastakse seal eri kohtades vette. Püügikõlblikuks muutuvad nad umbes seitsme aasta pärast.

Võrtsjärve limnoloogiakeskuse juhataja Ain Järvalt sõnul ei ole siiski alust arvata, et kasvanduses eelkasvatatud kalade instinktid oleksid rikunud. Teadlaste uuringud näitavad hoopis vastupidist.

«Kaks aastat tagasi võtsime kasvandusest kalad, kelle keskmine kaal oli 126 grammi, ja märgistasime nad. Üks angerjas saadi kätte Eesti põhjarannikul Vergi sadama lähedal ja teine Taani väinades,» jutustas ta.

«Kui kalad minetaksid kasvanduses oma vaistud, peaksid nad kõigepealt unustama selle, kuidas merre tagasi saada. Nad tuuakse ju Portugali rannikult ja lastakse Eesti vetesse. Angerjad orienteeruvad Maa magnetvälja järgi, vastasel korral ei oskaks nad merre tagasi minna.»

Teadlane tulu ei näe

Ain Järvalt lisas, et teistel Eesti järvedel on ettekasvatatud angerjate asustamine andnud häid tulemusi: Kaiavere ja Kuremaa ning Saadjärvel on nende saak olnud hea. «Seepärast ei saa väita, et ettekasvatatud angerja vettelaskmine end ei õigusta,» arutles ta.

Ometi nentis teadlane, et kalamehi ei saa maimude eelistamise pärast hukka mõista.

«See on nendelt kogutud raha ja eks nad ise otsusta, mida sellega teevad,» sõnas limnoloogiakeskuse juhataja. «Kaluritel on süda rahul ja looduse seisukohalt on samuti väga hea, kui veekogusse maime lastakse.»

Suurt majanduslikku efekti ja saagi suurenemist see muudatus Ain Järvalti hinnangul siiski tuua ei pruugi. «Kas klaasangerjamaimud ikka on esimestel elukuudel nii ettevaatlikud, et suudavad röövkalu vältida?» kahtles ta.

Fondist loodetakse lisaraha

Kalurite esindaja Leo Aasa tõdemust mööda jääb mõrramaksu eest tellitud kogusest kindlasti väheks, et tagada Võrtsjärve kaluritele angerja järelkasv.

Paar aastat tagasi said kalurid lubaduse, et viie aasta jooksul antakse neile Euroopa kalandusfondist igal aastal maimude muretsemiseks miljon krooni, kuid seni pole see raha nendeni jõudnud.

«Esimesel aastal jäi toetus saamata. Tänavu leiti, et fondi toetuse osas tohivad hanget korraldada ainult riigiettevõtted,» kõneles Leo Aasa. «Nüüd oleme lõpuks jõudnud sinnamaale, et ministerium andis hanke korraldamise õiguse keskkonnaametile, kes teeb kalandusfondile PRIA kaudu taotluse. Ehk õnnestub sel aastal niiviisi Võrtsjärve veel kahe miljoni krooni (128 000 euro – toimetaja) eest klaasangerjaid tuua.»

Kalurite esindaja arvates oleks õiglane, kui riik toetaks Võrtsjärve vääriskala asustamist, sest uuringud on näidanud, et angerjad rändavad sealt ka teistesse Eesti veekogudesse. Võrtsjärves kasvanuid püütakse kaugemateski kohtades, ehkki nende asustamise eest on maksnud kohalikud kalurid.

Leo Aasa tõdes, et kevadise püügiõiguse tasu maksmisega jäävad paljud Võrtsjärve kalurid ilmselt hätta, sest talvine saak on olnud väga kehv.

Talvine saak on kehv

«Minu poisid käisid äsja järvel, vaatasid üle 18 võrku ning said 5,5 kilo koha ja 15 kilo haugi,» nentis osahinguga Järvekala omanik. «Kui võtta sealt maha kütte- ja muud kulud ning arvestada, et mõlemal mehel on pere toita, millest seda maksuraha siis korjatakse?»

Aasa sõnul on niimoodi olnud eelmise aasta lõpust saadik: kala ei liigu ja halbade jääolude tõttu oli masinatega raske järvele pääseda. «Mittetulundusühingu kaudu pakutakse kaluritele toetusi, kuid mis neist kasu on, kui taotlejal pole võimalik omafinantseeringut välja panna,» arutles ta.

Limnoloogiakeskuse juhataja Ain Järvalt jutu järgi ei liigu kalad sellepärast, et hoiavad energiat ja hapnikutarvet kokku.

«Ummuksil Võrtsjärv praeguse veetasemega ei ole,» kinnitas ta. «Eelmisel nädalal tegi meie töötaja mitmes kohas mõõtmisi ning veendus, et vee hapnikusisaldus on normaalne.»

Üheks põhjuseks, miks angerjad on talvisel ajal liikvel, peab Järvalt seda, et nende talvitumiskohas mudas saavad hapnikuvarud otsa kõige varem ning seepärast tulevad kalad hapnikku otsima vabasse vette.

Allikas: <http://www.sakala.ajaleht.ee/?id=411178>

Reporter: Liisi Seil

Emajõe kevadise suurvee kraani keerab lahti ilm

10.03.2011 16:21

Emajõgi kostitab meid ka sel kevadel kindlasti suurveega, sest jõge üle kallaste ajavat toorainet, lund, on vaat ehk rohkemgi kui mullusel väga vesisel kevadel. Hüdroloogid ei kiirusta aga ütlema, kui märjaks tartlaste jalad tänavu saavad.

Kevadise suurvee võimsus või tagasihoidlikkus ei sõltu siiski ainult lume paksusest, ütles Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi (EMHI) hüdroloog Ene Randpuu.

Mida siis veel peale lume on tarvis, et sada kilomeetrit pikk Emajõgi laiutaks aprillis näiteks Kärevere silla all nagu järv, pressiks end Tartus tänavatele, Supilinna keldritesse, vangla külje alla ja lainetaks lhastesse viival kergliiklusteel nagu mullu kevadel?

1920. aastad; foto: EKLA

«Kevadise suurvee hulk sõltub paljuski lume hulgast ja kõige rohkem ilmast,» selgitas Tartu Ülikooli loodusgeograafia lektor, hüdroloog Arvo Järvet.

Suur veevaru

Lume puhul on kõige määravam veevaru. «Mõnel aastal võib lumi olla küll üsna paks, aga kui see on kohev, siis pole veevaru väga suur,» rääkis Arvo Järvet. Eelmisel aastal oli enne sulamise algust meil lume veevaru väiksem kui tänavu veebruari lõpus. Märgatavalt suurem on lume veevaru Emajõe valgjal.

Tartumaal pole lumi küll väga paks, aga mitme sula tõttu on see muutunud tihedaks ja seega on lume veevaru väga suur. EMHI andmetel oli Tõra-veres lumikatte paksus 8. märtsil 38 sentimeetrit, lume veevaru on seal 113 millimeetrit.

Kuid Tartumaal on veel toitvamaid kohti: näiteks Emajõe alguses Rannu-Jõesuus oli lumikatte paksus naistepäeval 46 sentimeetrit ja üldine veevaru 138 millimeetrit.

Laias laastus tähendab see, et kui lume veevaru on 100 millimeetrit, siis ruutmeetrisel alal tekib lume sulades 100 liitrit vett. Arvestades, et Emajõge toitev valgla on Tartuni 7840 ruutkilomeetrit ja lume veevaru on tänavu Lõuna-Eestis vähemalt 100 mm, võib Emajõe valgjal tekkida vähemalt 7,8 miljardit liitrit ehk 7,8 miljonit kuupmeetrit lumesulamist vett.

Emajõe ligi 10 000-ruutkilomeetrise valgla võib lund veeks sulada ligi 10 miljonit kuupmeetrit. «Lume veevaru on tänavu väga suur,» ütles Arvo Järvet. Ta selgitas, et keskmiselt on meil aasta sademete hulk 650 millimeetrit, praegu on lumes 20–25 protsenti aasta sademete hulgast, Põhja-Eestis kohati veel rohkemgi. See tähendab, et potentsiaalselt on jõgedel suure üleujutuse tekkimiseks vett piisavalt. «Kas tänavune suurvesi tuleb mullusest suurem või väiksem, otsustab ilm,» toonitas Arvo Järvet.

Pikem soe, suurem suurvesi

Siinkohal on kaks stsenaariumi. Kui selle ja ka järgmise nädala ilm on päeval soe ja päikseline, aga öösel külmetav, siis aurustub palju lund ära ja veekogudesse see ei jõuagi. Uhke suurvee ootajad peaksid seega põialt pidama, et meil kestaks pilves ja jahe ilm ning soovitatav oleks ka lumi ja lörts.

«Kui siis peaks märtsi lõpus või aprilli alguses tulema soojalaine ja sadama ka tublisti vihma, on tõeliselt suur üleujutus kindlustatud,» ütles Arvo Järvet. «Eelmisel aastal päästis meid suure üleujutuse eest just see, et märtsi lõpus oli sademeid vähe.»

1920. aastad; foto: EKLA

Soojalaine tähendab mitut järjestikust päeva, mil ööpäeva keskmine õhutemperatuur püsib plusspoolel, siis sulab lumi hästi kiiresti, selgitas Ene Randpuu. Aga soojalaine alguses ei ole veel mõtet jõe äärde looduse uhket vaatepilti otsima minna.

«Lume sulavesi jõuab jõkke siis, kui põllunukid on lumest paljaks sulanud,» ütles Ene Randpuu. «Suurvee tipp saabub veel hiljem, siis on põllud juba täitsa mustad.» Läänud aastal hakkas Emajõgi ülikoollinna tänavatele tungima märtsi viimastel päevadel, suurvee tipp oli 16. aprillil, kui jõe veetase ulatus 331 sentimeetrit üle hüdroloogide mõõdulati nulli.

Kui meil märtsi teises pooles soojalainet ei tule, ei pruugi tulla ka suurt üleujutust. «Nii mõnegi kõrge veetaseme ja suure lumega talve järel on Tartus oodatud suurt üleujutust, aga see jäi tulemata,» rääkis Ene Randpuu. «Põhjus on selles, et tuli jahe ja üsna kuiv kevad ning uputus jäigi ära.»

Võrtsjärve kauss on täis

Peale lume veevaru ja ilma mõjutavad aga suurvee teket veel mõned asjaolud, näiteks külmunud või külmumata maa ning jõgede-järvede suurvee-eelne veeseis. Oma sõna on öelda ka veekogude

mullusest paksematel jääkaantel, mis takistavad mingil määral jääkatte sulamise ajal vee voolamist.

Läinud talvel oli maa suuresti külmumata, nii ka tänavu. «Külmumata maa mõjutab suurvett kindlasti, üleujutus ei tule sel juhul väga järsk, sest maa neelab osa veest endasse,» rääkis Arvo Järvet. «Aga maa ei võta siiski kogu lumesulamisvett vastu, sest kõik lihtsalt ei mahu sinna. Ka maa sees on juba palju vett, sest sügisel sadas meil palju vihma.»

Soodes ja savimuldadega aladel läheb maa sisse väga vähe vett ning unustada ei saa sedagi, et ühel hetkel hakkab maa endasse kogunud vett ka välja andma.

Mida teeb Emajõgi praegu? Naistepäeval küündis jõgi Tartus 146 sentimeetrit üle mõõdulati nulli. Seda on ligi pool meetrit rohkem kui märtsi alguses tavaliselt ja 17 sentimeetrit vähem kui aasta tagasi.

Peipsi on sel talvel paarkümmend sentimeetrit kõrgem kui tavaliselt ning Emajõe toitev Võrtsjärv on oma keskmisest seisust ligi pool meetrit kõrgem. «Võrtsjärve ääres tuleb kindlasti tõsine üleujutus, sest see kauss on juba praegu pilgeni täis,» märkis Arvo Järvet. Võrtsjärves on praegu vett ligi 0,9 kuupkilomeetrit.

Mulluse suurvee ajal oli Võrtsjärves vett paarkümmend protsenti rohkem ehk 1,09 kuupkilomeetrit. «Aga arvestada tuleb, et eelmisel talvel oli Võrtsjärves 0,1 kuupkilomeetrit vett vähem kui praegu ja ka veetase oli praegusest paarkümmend sentimeetrit madalam,» ütles Arvo Järvet.

«Võrtsjärv on küll keskmisest kõrgem, aga Emajõe toitvad teised jõed on praegu oma keskmisel tasemel,» ütles Ene Randpuu. «Varasemad aastad on näidanud, et veekogu baas ei pruugi suurvett mõjutada. Kõige suurem mõjutaja on ikkagi ilm.»

Mullu pakkus Emajõgi Tartus romantikutele ilusat vaatepilti, aga kuna aastad pole vennad, ei pruugi see korduda. «Ei pruugi, aga võib,» vastas Ene Randpuu. «Tartus on olnud aegu, kus jõgi oli küllalt kõrge õige mitu kevadet järjest. Nii oli see näiteks 1860., 1920. ja 1950. aastatel.

«Kui järgmistel nädalatel sademeid veel juurde tuleb, peaks tänavuse kevadise suurvee tõenäosus üha suurenema,» arvas Arvo Järvet.

Elame, näeme, mis on Emajõel tänavu varuks.

Allikas: <http://www.tartupostimees.ee/?id=400737>

Reporter: Vilja Kohler

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Vallajuhid suurvee pärast ei muretse

26.03.2011 11:02

Võrtsjärve-äärsed vallad kevadisest lume sulamisest tingitud suurvee ja üleujutuste pärast ei muretse ning erilisi abinõusid kasutusele võtta ei kavatse.

Keskkonnaministeerium saatis kõigile omavalitsustele kirja, milles tuletas meelde, et inimestel tuleb valmistuda kevadiseks suurveeks. Viljandimaal teeb lume sulamisest tingitud suurvesi elu keeruliseks Võrtsjärve-äärsetes valdades ja Soomaal.

Foto: Elmo Riig

Tarvastu ja Kolga-Jaani valla juhid oma elanikke hoiatama ning keskkonnaministeeriumi kirja edasi saatma kippunud ei ole. Mõlemad vallavanemad on seisukohal, et kuna suurvesi on iga-aastane loodusnähtus, pole põhjust sellest suurt numbrit teha.

Kolga-Jaani vallavanem Kalevi Kaur leiab, et vesi kuulub selle piirkonna eluolu juurde ja midagi uut oodata ei ole.

«Võrtsjärv on igal aastal pisut üle kallaste kerkinud ja ma eeldan, et ka Põltsamaa jõgi ei ulatu tänava oma süngist väga kaugele,» lausus Kaur rahulikult.

Kalevi Kauri sõnul on omavalitsustel suurvee takistamiseks üsna vähe teha ja igaks juhuks ta mingeid tammisid vee peatamiseks ehitama ei hakka.

«Looduse vastu ju ei saa ja ma ei usu, et sel kevadel suurt üleujutust tuleb. Võib-olla kellelgi tungib vesi keldrisse, aga see on meie madalatel maadel tavaline probleem,» kõneles ta.

Sama meelt on Tarvastu vallavanem Alar Karu. Üle-eelmisel aastal viis Tarvastu jõe vesi kaasa paisjärve paisu, Pikru ja Linnaveski tamm jäid puutumata. Vallajuht usub, et tammide omanikud on iga-aastase suurveega harjunud ning arvestavad ka selle kevadega kaasnevaid ohte ja reageerivad üleujutusele õigel ajal.

«Kõige suuremat ohtu kujutabki kevadine suurvesi meie vallas ainult jõgedele ehitatud tammidele. Võrtsjärv tuleb igal aastal vähem või rohkem üle kallaste. Kalda ääres elavad inimesed on sellega harjunud ning erilist ohtu oodata ilmselt pole,» rääkis Karu.

Allikas: <http://www.sakala.ajaleht.ee/?id=409069>

Reporter: Gerly Nugis

Miks Emajõgi vastupidiselt ootusele hoopis alaneb?

24.03.2011 13:50

Miks on Emajõe veetase viimased kümmekond päeva järjest langenud, kuigi lumi ju tasapisi sulab? Näiteks 11. märtsil oli veetase 153, 17. märtsil 118 ja eile vaid 106 sentimeetrit üle kokkuleppelise nulli.

Vastab Eesti Meteoroloogia Instituudi hüdroloog Ene Randpuu:

Kuna praegu on lume sulamine aeglane, siis ei ole sulavesi vähemalt Lõuna-Eestis veel jõgedesse jõudnud. See valgub lihtsalt vaikselt maa sisse. Aga Emajõe veetase hakkas langema siis, kui jõgi hakkas jääst vabanema. See on sama kui võtta anum ja panna sinna mingi raskus, siis vesi ju kerkib. Ja kui raskus välja võtta, siis veetase langeb jälle alla. Aga Emajõel oli sel talvel väga paks jääkate. Umbes 40 sentimeetrit. Kui jääkate Tartu juures kadus, kukkus kohe ka vesi madalamale. Võib öelda, et jää paisutab veetaset. See ongi väga iseloomulik, et alati, kui jõed jääst vabanevad, siis nad langevad alla. See on nende suurvee-eelne talvine miinimum, kust nad hakkavad jälle üles tulema. Eelmisel aastal algas Emajõe suurvesi sellelt samalt veetasemelt (105 cm üle nulli).

Kas Emajõgi on täies ulatuses jääst lahti?

Vaat ei tea, kuidas allpool olukord on, aga Praagal on kindlasti veel jääs.

Kas Peipsi jää alla vett ikka mahub?

Mahub-mahub, sest Narva jõgi viib teistpidi selle vee Peipsist välja. Järve jääkatet vesi praegu kergitama ei hakka, sest jõgedest survet veel pole.

Nii et praegu ei maksa veel rõõmustada, et Emajõel üleujutust ei tulegi?

Ma olen kogu aeg öelnud, et enne ei saa suurvee kõrgust prognoosida, kui see algab. Alles siis saab hinnata, milline on sulava lume veevaru ja kuidas lisajõed käituvad. Kui sulamine käib pikalt ja tasakesi, siis pole midagi hullu. Palju sõltubki ilmadest. Mingil tasemel tuleb kevadine suurvesi kindlasti, aga praegused ilmad intensiivset veetaseme tõusu ei soosi.

Reporter: Jaan Olmaru

Allikas: <http://www.tartupostimees.ee/?id=407937>

Võrtsjärve Külustuskeskuses avatud Rein Tafenau fotode näitus-müük

Jõesuus, Võrtsjärve Külustuskeskuses on avatud Rein Tafenau loodusfotode näitus ja müük.

Rein Tafenau on sündinud Võrtsjärve äärses Tarvastu vallas 1972 aastal.

Rein endast: "Lapsepõlvest alates on mind köitnud loodus. Looduse jälgimisest olen jõudnud tänaseks looduse pildistamiseni. Mul on hea meel tuua Teieni see, mida olen läbi kaamerasilma jäädvustanud".

Reinu tegemisi saab jälgida fotoblogis: <http://reinfofoto.wordpress.com/>

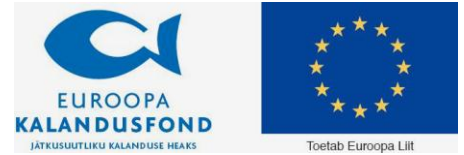
12-13.aprillil toimub Brüsselis kalanduskonverents

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond tegevjuht Jaanika Kaljuvee võtab osa 12-13.aprillil Brüsselis toimuval kalanduskonverentsil „**How to improve the impact of EU interventions at local level**” (Kuidas parandada Euroopa Liidu sekkumiste mõju kohalikul tasandil).

Konverentsil arutatakse kohalike kalanduspiirkondade arenguid läbi EL toetusmeetmete ning kuidas parandada kalanduspiirkondade arendustegevusi perioodil 2013-2020.

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Elektroonilise kuukirja väljaandja:

MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond

Viljandi maakond

Viiratsi vald, Valma küla 70121

www.vortskalandus.ee

+372 529 8561

jaanika@vortsjarv.ee

Toimetaja:

Kertu Kikkas

kertukikkas@gmail.com

Tegevjuhi assistent